

Картографиялық бейнелерге авторлық құқықтарды құқықтық қорғау ерекшеліктері

Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасы *авторлық құқық* деп автордың – шығармашылық еңбегімен зияткерлік меншік объектісі болып табылатын қандай да бір ғылым, әдебиет немесе өнер туындысын жасаған жеке тұлғаның мүліктік және жеке мүліктік емес құқықтарын, олардың мақсатына, мазмұны мен қадір-қасиетіне, сондай-ақ оларды білдіру тәсілі мен нысанына қарамастан түсінеді.

әдеби туындылар

драмалық және
музыкалық-драмалық
туындылар

сценарий туындылары

хореография және
пантомима
туындылары

мәтіні бар немесе
мәтіні жоқ музыкалық
туындылар

суретке түсіру
туындылары және
суретке түсіруге орайлас
әдістермен жасалған
туындылар

АВТОРЛЫҚ
ҚҰҚЫҚТЫҢ
ОБЪЕКТІЛЕРІ

карталар, жоспарлар,
нобайлар, безендірулер
және географияға,
топография мен басқа
ғылымдарға қатысты үш
өлшемді туындылар

дыбыс-бейнежазу
туындылары

кескіндеме, мүсіндеме,
графика және бейнелеу
өнерінің басқа да
туындылары

қолданбалы өнер
туындылары

сәулет, қала құрылысы,
дизайн және бау-саябақ
өнері туындылары

ЭЕМ-ге арналған
бағдарламалар

ресми құжаттар (заңдар, сот шешімдері, заң әкімшілік, сот сипатындағы және дипломатиялық сипаттағы өзге де мәтіндер), сондай-ақ олардың ресми аудармалары;

халық шығармашылығы туындылары

оқиғалар мен фактілер туралы ақпараттық сипаттағы хабарлар

мемлекеттік нышандар мен белгілер (жалаулар, елтаңбалар, ордендер, ақша белгілері және өзге де мемлекеттік нышандар мен белгілер);

Авторлық құқық
объектілері
болмайтын
туындылар

Авторлық құқық субъектілері әдебиет, ғылым және өнер туындыларын шығармашылық еңбегімен жасаған тұлғалар (авторлар) болып табылады.

Авторлық құқықты қорғау

- 1) қоршауға алынған латынша «С» әрпі;
- 2) айрықша авторлық құқықтар иесінің есімі (атауы);
- 3) туындының алғаш жарияланған жылы.

Картографиялық туындылар авторлық құқық объектілері ретінде

Картографиялық туындылар

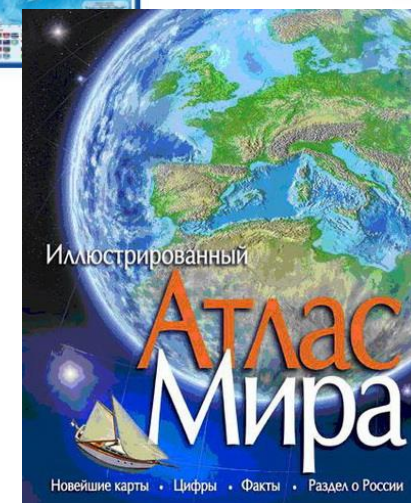
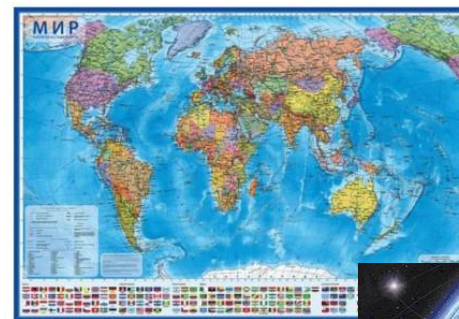
- бұл ғылымға, техникаға, құрылысқа қатысы бар сәулет, географиялық, топографиялық және өзге де объектілердің екі өлшемді және үш өлшемді бейнелері материалдық тасығышта көрініс тапқан.

Картографиялық өнімге

географиялық карталар, атластар, Жерді қашықтықтан зондтау деректері, соның ішінде спутниктік суреттер (2D, 3D-форматтарда, баспа және сандық/электрондық нұсқалар) жатады.

Картографиядағы авторлық құқық объектілері

- ❖ географиялық карталар
- ❖ географиялық атластар
- ❖ жоспарлар
- ❖ эскиздер
- ❖ пластикалық туындылар (глобустар)
- ❖ Жерді қашықтықтан зондтау деректері
- ❖ географиялық деректер базасы
- ❖ геоақпараттық бағдарламалық қамтамасыз ету

Картографиялық бейнелерге авторлық құқықтарды тіркеу тәртібі

Мемлекеттік көрсетілетін қызмет стандартын Қазақстан Республикасы Әділет министрлігі әзірледі. Мемлекеттік көрсетілетін қызметті Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің "Ұлттық зияткерлік меншік институты" Республикалық мемлекеттік кәсіпорны көрсетеді.

Өтінішті қабылдау және оның нәтижесін беру "электрондық үкімет" веб-порталы www.egov.kz арқылы көрсетіледі.

Картографиялық суреттерді тіркеу үшін келесілерді орындау қажет:

- 1) толтырылған онлайн өтініш автордың жеке кабинеті арқылы немесе электронды үкімет сайтында сенімхат бойынша оны ұсынатын тұлғаның жеке кабинеті арқылы;
- 2) әзірленген картаның немесе өзге де картографиялық туындының данасы;
- 3) жеке кабинет арқылы жүргізілген онлайн төлем.

*Авторлық құқықпен қорғалатын объектілерге
құқықтардың мемлекеттік тізіліміне мәліметтерді
енгізгені үшін жеке тұлғалар үшін төлем*

Жеке тұлғалар үшін

6 932,80 теңге

2019 жылғы
жағдай бойынша

Жеңілдіктері бар тұлғалар үшін

346,64 теңге

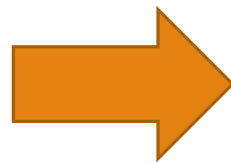
Авторлық құқық объектілері ретінде картографиялық бейнелерді қорғаудың құқықтық негіздері

- топографиялық карталар, егер мемлекеттік бюджет қаражаты есебінен құрылған болса, ал оларға айрықша құқықтар ҚР тиесілі болса, қоғамдық игілік болып табылмайды;
- карталарды немесе олардың фрагменттерін айрықша құқық иесінің рұқсатынсыз коммерциялық және өзге де мақсаттарда пайдалануға жол берілмейді;
- карталарды әр түрлі коммерциялық ұйымдардың Интернетте өз сайттарын жасау кезінде пайдалануы дау айтылатын карталардың фрагменттерін автордың келісімінсіз пайдалануға басқа;
- көрсетілген карта қандай нысанда, оның ішінде электрондық картасы бар бағдарламалық қамтамасыз ету нысанында пайдаланылғанына қарамастан, бұл құқық иеленушінің авторлық құқығын бұзу болып табылады;
- туындыны өтеусіз негізде тарату да авторлық құқықты бұзу болып табылады.

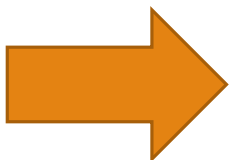
*Авторлық құқық объектілері ретінде картографиялық бейнені
құқықтық қорғауды талдау*

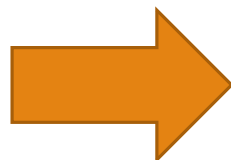
*Карталарды жасаудың
автоматтандырылған
технологияларын
пайдалану кезінде
авторлық*

Автоматты құрылғыға
салынған
бағдарламаның
сипаттамалары

Бағдарламаны пайдалану сипаты

Тиісті объектіні құрудағы
бағдарламаны әзірлеуші мен
пайдаланушының рөлі

Сандық карталар

- Авторлық құқық туралы Заңның негізінде олар географиялық карталарға жатқызылуы және авторлық құқықтың бастапқы объектісі болып табылуы мүмкін.
- Электрондық есептеу машиналарына (ЭЕМ) және деректер базаларына арналған бағдарламаларды құқықтық қорғау және тіркеу туралы Заңның негізінде олар жинақтар ретінде қорғалады.

Көп бетті карталар

Көп парақты (қабырғалық) картаға қатысты бірыңғай шығармашылық ұжым және барлық картаға, яғни оның барлық парақтарына құқықтардың бір иесі туралы айтуға болады.

Мұндай картаның жеке парақтарында барлық қажетті ақпарат жоқ және бірыңғай картаның бөлігі ретінде ғана дербес пайдалануға болады.